ספרא — פרשה יג

[א] "צו" – אין "צו" אלא זירוז, מיד ולדורות. אמר ר' שמעון, ביותר כל מקום שיש בו חסרון כיס. "ויקחו אליך" – אתה גזבר לדבר. "שמן זית" – ולא שמן שומשמין, ולא שמן אגוזים, ולא שמן צנונות. "שמן זית" – מזיתו. מכאן אמרו שלשה זיתים ובו שלשה שלשה שמנים: הזית הראשון: מגרגרו בראש הזית וכונסן לתוך הבד וטוחנו בריחים ונותנם בסלים והיוצא מהם – ראשון. פורקם וטוחנם שניה וטוענם בקורה – היוצא מהם שני. וחזר וטחן – זה שלישי. הראשון למנורה והשאר למנחות.

[ב] הזית השני: מגרגרו בראש הגג וכונסו לתוך הבד וטוחנו בריחים ונותנו בסלים והיוצא מהם – ראשון. פורקן וטוחנן שניה וטוענן בקורה – היוצא מהם שני. חזר וטחן וטען – זה שלישי. הראשון למנורה והשאר למנחות.

[ג] הזית השלישי: עוטנו בבית הבד עד שילקה ומעלהו ועושהו תמרה בראש הגג. כונסן לבית וטוחנם בריחים ונותנם בסלים – היוצא מהם ראשון. פורקן וטחנם שנית וטענם בקורה – היוצא מהם שני. חזר וטחן וטען – זה שלישי. הראשון למנורה והשאר למנחות.

[ד] ר' יהודה אומר לא היה טוחנם בריחים אלא כותשן במכתשת, ולא היה טוענם בקורה אלא באבנים, ולא היה נותנם בתוך הסל אלא סביבות הסל נותנם וקודח מתוך הסל.

[ה] הראשון שבראשון – אין למעלה הימנו. השני שבראשון והראשון שבשני – שוים. השלישי שבראשון והשני שבשני והראשון שבשלישי – שוים. השלישי שבשני והשני שבשלישי – שוים. השלישי שבשלישי – אין למטה הימנו.

[ו] "זך" – שיהא נקי. "כתית" – ר' יהודה אומר, אינו אומר "כתית" אלא כתוש. יכול לא יהא כתית כשר למנחות? וכשהוא אומר (שמות כט, מ) "ועשרן סלת בלול בשמן כתית רבע ההין" לימד על הכתית שהוא כשר למנחות. הא מה אני מקיים "כתית למאור"? לא כתית למנחות.

[ז] "להעלות נר תמיד" – שתהא שלהבת עולה. "להעלות נר" – שתהא נר המערבי דולק תדיר, שממנו יהא מתחיל ובו יהא מסיים. ובשעה שאחיו הכהנים נכנסים להשתחוות הוא היה מקדים לפניהם. כיצד? נכנס ומצא שני נרות מזרחיים דולקים – מדשן את המזרחי ומניח את המערבי דולק, שממנו מדליקין את המנורה בין הערבים. מצאו שכבה – מדשנו ומדליקו ממזבח העולה. "תמיד" – אף בשבת. "תמיד" – אף בטומאה.

[ח] "מחוץ לפרוכת העדות" מה תלמוד לומר? לפי שנאמר (שמות מ, כד) "וישם את המנורה באהל מועד נוכח השלחן" איני יודע אם סמוכה לפרוכת, אם סמוכה לפתח... וכשהוא אומר "מחוץ לפרוכת העדות באהל מועד" מלמד שהיא סמוך לפרוכת יותר מן הפתח.

[ט] "העדות" – עדות לכל באי העולם שהשכינה בישראל. וכי צריכים לנר? והלא כל ארבעים שנה שעשו ישראל במדבר לא צרכו לנר, שנאמר (שמות מ, לח) "כי ענן ה' על המשכן ואש תהיה לילה בו". אם כן למה נאמר "העדות"? עדות לכל באי העולם שהשכינה בישראל.

[י] "יערך אותו אהרן ובניו" (שמות כז, כא) מה תלמוד לומר? לפי שנאמר (במדבר ח, ב) "אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות", יכול יהיה כהן אחד נכנס בשבעה נרות? תלמוד לומר "להעלות נר תמיד". יכול לא יהא כהן אחד נכנס בשבעה נרות אבל יהיו שבעה כהנים נכנסים בשבעה נרות? תלמוד לומר "יערך אותו אהרן ובניו" – הא אהרן ובניו אינן עורכים אלא אחד.

[יא] "מערב עד בקר" – תן להם מִדָּתן שיהיו דולקים מערב עד בקר, ושלא תהא להם עבודה מערב עד בקר אלא הם. "תמיד" – אף בשבת. "תמיד" – אף בטומאה.

[יב] "על המנורה הטהורה" – על טהרה של מנורה, שלא יסמכם בקיסמים ובצרורות. "יערך את הנרות לפני ה'" – שלא יתקן מבחוץ ויכניס. "תמיד" – אף בשבת. "תמיד" – אף בטומאה.